

بیشتر بخوانید

گزارش جام جم از جدیدترین سامانه‌های ارتش در روز پدافند هوایی

از رونمایی البرز و برهان تا تست موفق مرصاد ۱۶

گفت‌وگو با کاکرگردان برنامه «بفرمایید روضه» که روی آنتن شبکه آموزش رفته است

محرم و صفر در قاب روایت‌ها و قصه‌ها

گفت‌وگو با امیرحسین مدرس که این روزها «وحي بر توفان» را منتشر کرده است

«واقعۀ خوانی»، میراث مرثیۀ شفاهی است

امروز گام نخست ایران برای حضور در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر و حریفی به نام سوریه

این حریف صوری نیست!

عکس: مجید آزاد - جام جم ۲۰

امیدوارم امید باقی‌بماند

گفت‌وگوی «بوق اشغال» با محمدرضا علیمردانی بازیگر، صداپیشه و مجری

روایت نظریه پردازان مشهور آمریکایی از شکست واشنگتن در افغانستان

تئوری‌هایی که با فرار آمریکا باطل شد

۱۲ هکتار از نیزارهای تالاب انزلی در آتش حرص زمین خواران سوخت

آتش زمین خواری روشن است

چند هفته‌ای است که از آغاز رسمی دولت سیزدهم ایران می‌گذرد؛ روزهایی که توأم با گمانه‌زنی‌های فراوان در مورد وزاری پیشنهادی و برنامه‌های آنها از سوی مردم بود. در روزهای گذشته همواره سخنان و برنامه‌های چند وزیر بیش از دیگران زیر ذره‌بین مردم، کارشناسان و رسانه‌ها قرار گرفته که می‌توان به وزاری اقتصاد، صمت، راه و شهرسازی و امور خارجه اشاره کرد. به گفته کارشناسان اقتصادی در دولت سیزدهم، وزارت خارجه باید نقشی اساسی در اقتصاد ایفا کند...

با این شماره از «هفتگ جام جم» همراه باشید تا دریابید فرودگاه فقط ایستگاه مسافربری هوایی نیست

همیشه رفتن و رفتن؛ ز آمدن چه خبر؟

نگاه

عدالت و آزادی اندیشه سیاسی امام موسی صدر

بازشناسی و بازارتقای انسان در جامعه لبنان، جهان اسلام، منطقه و در نهایت در جهان، دال مرکزی نگاه امام موسی صدر بود و ایشان دین راهم از همین منظر نگاه می‌کردند و آن را کاملاً در خدمت انسان می‌دیدند. البته گاهی برخی سطح این بحث را پایین می‌آورند و می‌گویند دین در خدمت انسان، موضوعی بی‌معناست؛ درحالی که این تفکر معتقد است دین باید انسان را به لحاظ مادی و معنوی ارتقا بخشد. نه فقط بعد معنوی بلکه بر بعد مادی هم تأکید دارد. از این منظر، نگاه امام موسی صدر نسبت به آنچه در جامعه یا در بین برخی علما می‌گذرد، متفاوت بود چراکه ایشان انتظار دین بتواند جامعه این انسان متکثر را هم بسازد. در واقع ارتقای انسان صالح، حرکت به سمت تعالی و معنویت، ارتقای مادی، ایجاد جامعه صالح و پس از آن حکومت و دولت صالح که در خدمت همه مردم و در خدمت انسان باشد، یکی از مفاهیمی است که در حوزه فلسفه سیاسی پدیدار می‌شود در اینجا معنا پیدا می‌کند. همچنین مفهوم عدالت هم در همین جامع مطرح می‌شود و در این جامعه به این کیفیت عدالت باید در آن موفق شود و همه در راستای این اصل به یکدیگر کمک و همدلی داشته باشند. البته عدل و عدالت جزو مبانی دینی ماست. یک اصل مهم، توحید و اصل دیگر عدالت است. به تعبیر امام موسی صدر، هستی بر مدار عدالت است و اگر کسی در اینجا ظلمی مرتکب شود، برخلاف هستی حرکت می‌کند و باید مقابل او را سد کنیم؛ چرا که او با این کار به همه هستی ظلم می‌کند. پس از این نظر عدل و آزادی از مبانی کلیدی تفکر و اندیشه سیاسی امام موسی صدر بود. اما درباره آخرین وضعیت پرونده ایشان هم باید بگویم در حال حاضر اتفاق تازه‌ای در پرونده امام موسی صدر نیفتاده است. یک زمانی رهبران و سیاستمداران می‌توانستند این مساله را پیگیری و کمک کنند اما متأسفانه این کار صورت نگرفت و در این زمینه سستی و متأسفانه این پرونده کوچک انگاشته شد؛ در حالی که اگر امام موسی صدر به صورت اجباری ناپدید نشده بود به لحاظ فکری و اندیشه‌ای می‌توانست تحول عظیمی در منطقه ایجاد کند و کمک کار انقلاب باشد، چراکه ایشان نگاه ویژه‌ای به انقلاب اسلامی داشت. نگاهی که امام موسی صدر به انقلاب اسلامی داشت و به عنوان ندای پیامبران از آن یاد می‌کرد، نگاه بسیار مهمی بود. در یادداشت کوتاهی که از ایشان در روزنامه لوموند پاریس چاپ شد، نوشته بود این انقلاب ندای پیامبران و انبیاست و بر همین اساس نکته مهمی را یادآور شد که آن هم بحث نگاه تمدنی به انقلاب اسلامی بود. درواقع مضمون یادداشت این بود که این انقلاب یک نگاه تمدنی جدید را مقابل ما می‌گشاید و از این زاویه انقلاب اسلامی را تحلیل کرده‌اند که این نوع تفکر و زاویه نگاه بسیار مهم است. اما متأسفانه درباره پرونده امام موسی صدر بسیار غفلت و کوتاهی شده است و در ۴۳ سال گذشته نه تنها خود ایران بلکه حتی سازمان‌های بین‌المللی هم در پیگیری پرونده امام کوتاهی کرده‌اند. یک زمانی حضرت امام سال ۴۲ در ایران توسط رژیم پهلوی در حصر قرار گرفتند، در همان زمان امام موسی صدر به واتیکان رفته و با پاپ ملاقات کرد تا این مساله را مطرح و حل کند که امام خمینی از زندان آزاد شود. از طرف دیگر هم وقتی قرار بود قذافی به ایران بیاید، امام فرمود من با او ملاقات نمی‌کنم تا زمانی که قصه امام موسی صدر حل شود و این طور محکم با این مساله برخورد می‌کردند، اما در سطوح دیگر که باید همین مسیر را ادامه می‌دادند به دلایل مختلفی به شکل منسجم و هماهنگ این رویکرد با حمایت فعالان فرهنگی، مدنی و سیاسی در ایران و کشورهای مختلف دنبال نشده است. به هر حال به نظر می‌رسد نهادهای رسمی و دولتی درباره پرونده ایشان بسیار کوتاهی کرده‌اند. درحالی باید درباره پرونده امام موسی صدر از طرف دوستان، همراهان و انقلابیونی که در لبنان از سوی ایشان حمایت شده بودند یک مطالبه عمومی برای آزادی امام صورت می‌گرفت. آن هم در حالی که امام موسی صدر تا سال ۱۳۳۸ در ایران و شهر قم حضور داشتند.

مکت

تاملی بر گزاره‌های ترویجی و رسانه‌ای طالبان

گروه طالبان پس از فتح کابل، تصویری منتشر کرد که در آن تعدادی از نیروهای این گروه در پوشش نظامیان آمریکایی به بازسازی تسمرخ‌آمیز تصویری معروف از نظامیان آمریکایی در جنگ جهانی دوم پرداخته‌اند. در این تصویر که به ویژه واکنش‌های سیاسی و رسانه‌ای بسیاری در محافل غربی و عربی پیدا کرد، اعضای واحد کماندویی طالبان بدری ۳۱۳ دیده می‌شوند که در پوشش مذکور و با تجهیزات از جمله عینک‌های دید در شب ظاهر در حال بازسازی تصویری معروف از نظامیان آمریکایی در جنگ جهانی دوم هستند. انتشار چنین تصویری نشان داد طالبان از همان روزهای ابتدایی برای تصرف افغانستان با یک پیوست رسانه‌ای مشخص فعالیتش را آغاز کرد. از این منظر، پیوست رسانه‌ای آنها را می‌توان به قبل و بعد از سقوط و تصرف افغانستان تقسیم کرد. در این یادداشت به برنامه رسانه‌ای طالبان پیش از تصرف کامل افغانستان نمی‌خواهم بپردازم که البته در جای خود به عنوان یک رسانه جنگی قابل تامل بوده و نکات مهمی دارد و بسیار مناسب است در قالب یک پایان‌نامه دانشگاهی دقیق و ظرایف آن تحلیل شود. پس از تصرف و اشغال افغانستان، تجزیه و تحلیل پیام‌ها، بیانیه‌ها و رفتارهای رسانه‌ای این گروه نشان می‌دهد آنها روی گزاره‌های راهبردی مشخصی تمرکز کرده‌اند. در این معادله، گزاره‌های زیر متصور است:

پیروزی از طریق جنگ به دست آمدن نه با مذاکره: طالبان می‌گوید خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان به دلیل فشارهای ناشی از جنگ علیه این نیروها در طول ۲۰ سال گذشته بوده است. آنها تأکید می‌کنند، شکی نیست که مادر جنگ پیروز شدیم. تأیید در این پیروزی، طالبان یک فیلم تبلیغاتی برای گردان عملیات ویژه‌اش منتشر کرده است که ابتدای این یادداشت به آن اشاره کردم. نمایشی که تصویر پیروزی سرباز معروف آمریکایی ایوو جیما در جنگ جهانی دوم را تقلید کرده است. انتشار هوشمندانه این تصویر، هم در غرب و هم در کشورهای عربی بسیار بازتاب یافت. تصویری که در آن طالبان فتح کابل را با جنگ جهانی دوم مقایسه کرد.

تضمین مشروط آزادی اطلاعات: طی ۲۰ سال گذشته و پس از سرنگونی حکومت طالبان، فضای رسانه‌ای افغانستان کاملاً تغییر یافت و با تأسیس ده‌ها سازمان رسانه‌ای، حدود ۱۲ هزار روزنامه‌نگار مشغول فعالیت شدند. در این مدت تقریباً هشت خبرگزاری، ۵۲۱ ایستگاه تلویزیونی، ۱۶۵ ایستگاه رادیویی و ۱۹۰ موسسه انتشاراتی تأسیس شد که هر کدام دارای گرایش‌ها و تعلقات گوناگونی بوده‌اند. بنا به گزارش گزارشگران بدون مرز- که تأیید هم شد- طالبان جدید اعلام کرده است: رسانه‌های خصوصی می‌توانند همچنان آزاد و مستقل باشند و به فعالیت خود ادامه دهند اما نباید علیه ما کاری انجام دهند. این پیام نشان می‌دهد نگاه طالبان به رسانه‌های افغان، در مسیر حفظ منافع این گروه در کوتاه‌مدت و میان‌مدت است. فراموش نکنیم قبلاً طالبان در دهه ۱۹۹۰ همه رسانه‌های افغان به جز رسانه‌های وابسته خود را تعطیل کرده بود.

چشم‌انداز

خروج از جهش‌های ویروسی با تولید واکسن ایرانی

متأسفانه امروز ما در اوج بحران کرونا و سلطه جهش‌های ویروسی آن گیر افتاده‌ایم. در حالی که همکاران ویروس‌شناس من از حدود ۱۰ ماه پیش در مورد ویروس و جهش‌های آن بارها هشدار دادند که اگر واکسن را به موقع نزیند احتمال این که ویروس‌ها جهش یابند و واکسن‌ها کمتر کارآمد باشند، وجود دارد. اما متأسفانه تاخیر در روند واکسیناسیون اتفاق افتاد و واکسن‌های کافی به کشور وارد نشد و این فرآیند باعث شد ویروس‌ها که به سرعت تکثیر می‌کنند، جهش‌هایی در ذخیره ژنتیک‌شان اتفاق بیفتد که به تغییراتی در ساختار ژنی آن و افزایش قدرت سرایت و کشندگی ویروس منجر شود.

حاصل این جهش‌ها، ظهور گونه‌های مختلف ویروس از انگلیس، آفریقای جنوبی و هند با نام‌های آلفا، بتا، گاما و دلتا بود و به‌زودی هم شاهد گونه‌های لامبدا (آلندا) هستیم. احتمال این که باز هم نو ترکیب‌های مختلف در ویروس کرونا به وجود بیاید همچنان وجود دارد که بی‌شک، پیچیدگی‌های کار را برای سیستم دفاعی و شناسایی مارگرهای آنتی‌ژنی دشوار می‌کند. اما راه برون‌رفت از این بحران چیست؟ لازم است اطلاعات درست از طریق دانشمندان رشته‌های مرتبط در اختیار مردم قرار بگیرد، زبیر در غیر این صورت، تناقض‌گویی‌های زیادی در سیستم رسانه‌ای کشور به وجود خواهد آمد که نهایتاً منجر به سلب اعتماد مردم و خستگی از تبعیت توصیه‌ها خواهد شد. اتفاق که متأسفانه کمابیش شاهد آن هستیم، ما به کرات طی یک سال و نیم گذشته در حال تکرار اشتباهاتمان در تصمیم‌گیری‌ها و عملکردها بوده‌ایم و باعث تأسف است که امروز شاهد مرگ عزیزانمان در ۲۰ تا ۴۰ سالگی هستیم که البته این اتفاقات تا حد زیادی قابل پیشگیری بود یا حداقل می‌توانستیم جلوی شدت یافتنش را بگیریم.

به عقیده من اقدام در جهت ساخت واکسن توسط منابع داخلی، استراتژی خوبی برای گذر از بحران کنونی در کشور است اما هماهنگی و ارتباط بین بخش‌های تولیدی و تبادل افکار بین متخصصان علوم مختلف از اهمیت زیادی برخوردار است تا با توجه به تغییراتی که ویروس پیدا می‌کند، این بخش‌ها بتوانند پیش‌بینی‌های لازم را برای تدارکات واکسن داشته باشند تا واکسن را به موقع برای جهش جدید ویروس کرونا بهینه کنند. ما با جمعیت زیاد، اگر بخواهیم به‌طور مرتب واکسن وارد کنیم و ویروس هم به‌طور مرتب جهش کند، کار دشوار می‌شود. به این ترتیب حجم زیادی از منابع مالی در آینده باید صرف واکسن شود. پس بهتر است از تضعیف واحدهای واکسن‌ساز به لحاظ تبلیغاتی دست برداشته و حمایت‌های لازم از آنها شود. بحث تحریم که معطوف به مواد اولیه برای ساخت واکسن است نیز باید رفع شود. بنابراین تضعیف تولیدکنندگان واکسن در شرایط کنونی درست نیست، بلکه بهتر است هماهنگی بین واحدهای مختلف تولیدکننده واکسن به وجود بیاید تا بتوانند محصولی ارائه کنند که در صورت نیاز اصلاحات لازم در آنها انجام شود.

یادداشت

پدافند هوایی در خط مقدم همه تهدیدات است

شش پروژه در سازمان تحقیقات و جهاد خودکفایی افتتاح شد که با توجه به مسائل طبقه‌بندی شده که مجاز بودیم فقط دو پروژه آن رسانه‌ای شد. یکی از این دو پروژه رادار البرز بود که در حوزه کشف و شناسایی و همچنین مراقبت هوایی از اهداف متعارف و نامتعارف با برد ۴۵۰ کیلومتر و همچنین قابلیت کشف همزمان ۳۰۰ هدف و ارتباط آن با سامانه‌های شبکه یکپارچه پدافند هوایی اعلام شد و پروژه دیگر هم سامانه فرماندهی برهان بود که آن هم در حوزه فرماندهی کنترل در شبکه یکپارچه پدافند هوایی می‌تواند تأثیرگذار باشد و آخرین لایه ارتباطی و اقدام در حوزه برد کم محسوب می‌شود. پدافند هوایی به واسطه نوع مأموریت خود که باید بتواند سریع، چابک و برخط اطلاعات را دریافت کرده و در چند ثانیه علیه اهداف متخاصم اقدام کند، در خط مقدم همه تهدیدات است. در حال حاضر در جنگ‌های نوین امروز نیروی هوایی هر کشور می‌تواند علیه بقیه کشورها یک تهدید مهم به حساب بیاید و در حوزه پدافند هوایی نیز ما این مساله را سرلوحه قرار دادیم چراکه فرماندهی معظم کل قوا پدافند را خط مقدم و اولویت اول اعلام کردند. در این اولویت اول ما وظیفه داریم در همان دقایق اول اقدام کنیم و این موضوع بسیار مهم است چراکه بقیه نیروها شاید ساعت‌ها فرصت داشته باشند اما سرنوشت جنگ هوایی در همان دقایق اول توسط پدافند هوایی رقم می‌خورد. از این رو باید بتوانیم تجهیزاتی داشته باشیم که مانند نیروی انسانی مومن و کارآمد در برابر تهدیدات هوایی پیشرفته عمل کنند و لایه‌های دانش را مورد استفاده قرار دهند. افرادی که به فناوری‌های روز متکی هستند. در حال حاضر پدافند هوایی امروز با پدافند هوایی سال‌های قبل بسیار متفاوت است؛ اکنون قدرت کشف مابه‌بالای ۳۰۰۰ کیلومتر و قدرت انهدام ما در حوزه موشکی به بالای ۲۰۰ کیلومتر رسیده و این مواردی است که ما را در منطقه به قدرت اول تبدیل کرده است. این که کشوری بتواند از فاصله دور اهداف را بزند و حتی ریزبرنده‌ها را منهدم کند بسیار مهم است. ما در طول یک سال گذشته هم راداری مانند مراقب بالبرز داشتیم که بالای ۴۵۰ کیلومتر اهداف پنهان‌کار و متعارف و... را کشف می‌کند و هم راداری مانند کاشف داشتیم که اهداف ریزبرنده را بالای چند کیلومتر کشف و منهدم می‌کند. لذا این قابلیت پدافند هوایی می‌تواند نوید آرمش بخشی برای همه مردم کشور باشد که بتوانند با آرمش از امنیت هوایی برخوردار باشند. ما در یک منطقه پرآشوب در غرب آسیا با انواع تنش‌ها در اطراف مرزهای خود مواجهیم اما با چشم‌مان بیدار رزمندگان پدافند هوایی ارتش و سپاه تاکنون توانسته‌ایم رصد اطلاعاتی کرده و با قاطعیت به آنها پاسخ بدهیم.